

EaP GREEN
Partnership for Environment and Growth

This project is
funded by the EU

Як підготувати ТЗ для СЕО: практичні міркування

15-16 березня 2017 р.

Київ

Д-р Майя Гачечиладзе-Божеску,

Міжнародний консультант по СЕО UNECE

Підходи щодо того, хто виконуватиме СЕО (1)

Три основних підходи:

1) СЕО проводиться штатними працівниками-спеціалістами Замовника:

- a. Силами планувальників
- b. Силами кількох департаментів, які не приймають участь у процесі планування
- c. Комбінація варіантів

2) СЕО виконується силами залучених консультантів (експертів), включаючи підготовку Заяви про визначення обсягу СЕО і Звіту про СЕО, координацію робіт з СЕО, організацію і проведення консультацій тощо;

Підходи щодо того, хто виконуватиме SEO (2)

3) Робота з SEO координується Замовником, при цьому:

- штатні працівники-спеціалісти Замовника виконують частину робіт і готують окремі розділи Заяви про визначення обсягу SEO і Звіту про SEO – наприклад, збір даних про існуючу ситуацію і аналіз існуючих умов,**
- залучені до SEO консультанти (експерти) виконують власне оцінку і надають її висновки – наприклад, аналіз ймовірних наслідків для якості повітря, підготовка окремих розділів Заяви про визначення обсягу SEO і Звіту про SEO тощо.**

Підходи щодо того, хто виконуватиме SEO (3)

	<i>Переваги</i>	<i>Недоліки</i>
<i>Власні сили</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Планувальник і органи, що приймають рішення, мають кращі можливості для здійснення ітеративного процесу під час розробки ДДП - Планувальник і органи, що приймають рішення, отримують супутні переваги за рахунок кращого розуміння суті ДДП і питань сталого розвитку 	<ul style="list-style-type: none"> - Планувальник і органи, що приймають рішення, навряд чи володіють досвідом з виконання SEO - Проблеми наявності ресурсів/часу - Неможливість забезпечити незалежність оцінки (суб'єктивність)
<i>Силами консултантів</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Забезпечується наявність необхідного досвіду у питаннях сталого розвитку і розробки SEO - Забезпечується незалежний і свіжий погляд і ідеї - Виключається ризик звинувачень у суб'єктивності 	<ul style="list-style-type: none"> - Консультанти навряд чи обізнані про місцеві особливості і умови - Планувальник і органи, що приймають рішення, несуть фінансові витрати (особливо у разі, якщо консультант залучається на весь період планування і прийняття рішення) - Важко забезпечити високий рівень інтеграції

Типові завдання розробника СЕО

- Співпраця з групою розробників ДДП у питаннях визначення обсягу СЕО + розробки підходів до оцінки пріоритетних проблем (з використанням наявних даних і ресурсів)
- Управління процесом проведення оцінки і надання інформації, необхідної у процесі планування,
- Організація консультацій з конкретних питань, які цікавлять всі сторони
- Підготовка Звіту про СЕО
- Підготовка відповідей на отримані коментарі, уточнення висновків СЕО і рекомендацій для органів, що приймають рішення

ТЗ для експертів з СЕО (1)

1. Вступ:

- СЕО є необхідним інструментом підтримки процесу розробки *(назва ДДП)*
- Стадії підготовки ДДП, які види аналізу були виконані (якщо були)
- Пояснити причини того, навіщо необхідно проводити СЕО і на які рішення мають вплинути результати і висновки СЕО

ТЗ для експертів з СЕО (2)

2. Цілі і завдання СЕО:

- Застосовувати і забезпечити дотримання вимог законодавства України щодо СЕО;
- Надати рекомендації щодо врахування ключових питань і міркувань, пов'язаних з довкіллям і здоров'ям людей, у ДДП;
- Забезпечити проведення консультацій з уповноваженими органами і громадських обговорень у ході СЕО.

ТЗ для експертів з СЕО (3)

3. Основні завдання, які виконуватимуть консультанти з СЕО

- **Аналіз наявних даних** щодо відповідних екологічних питань, включаючи питання, що стосуються здоров'я населення; оцінка ДДП (чи враховує він усі важливі екологічні проблеми і тенденції, включаючи ті, що пов'язані зі здоров'ям населення)
- **Аналіз цілей ДДП** на предмет їх відповідності екологічним цілям і цілям, пов'язаним зі здоров'ям населення, які визначені у вже прийнятих політиках і ДДП.
- **Підготовка Заяви про визначення обсягу СЕО**, включаючи всі вимоги Закону, що стосуються змісту Заяви, а також зведеної таблиці з аналізу отриманих пропозицій і зауважень по Заяві.
- **Підготовка першого і остаточного варіантів Звіту про СЕО**, включаючи необхідний аналіз, оцінку, пом'якшуючі заходи, схему моніторингу;
- **Підготовка довідки (звіту) про консультації та довідки (звіту) про громадське обговорення**, включаючи зведену таблицю з аналізу отриманих пропозицій і зауважень до Звіту про СЕО.

15-16 березня 2017

ТЗ для експертів з СЕО (4)

4. Підхід до виконання СЕО:

- Процес СЕО буде здійснюватись як невід'ємна частина розробки ДДП з метою забезпечення ефективного внеску СЕО до процесу розробки ДДП;
- Методологія СЕО буде коригуватись з урахуванням відповідних пропозицій Замовника, природоохоронних відомств, органів охорони здоров'я, а також громадськості на Етапі 1: Визначення обсягу СЕО;
- Впродовж всього процесу СЕО група консультантів з СЕО повинна співпрацювати і координувати свої дії з групою розробників ДДП.

ТЗ для експертів з СЕО (5)

5. Часові рамки виконання СЕО:

- Часові рамки процесу СЕО мають бути ув'язані з процесом планування і розробки відповідного ДДП.

6. Фахівці яких напрямів мають залучатись до виконання СЕО

На прикладі розробки Генерального плану розвитку міста:

Керівник групи з широким спектром досвіду у сфері СЕО, ЕСО і містобудівного планування, який спиратиметься на підтримку групи консультантів, залучених на умовах часткової зайнятості, з наступних дисциплін:

- *Водовідведення і поводження з відходами*
- *Громадський транспорт і забруднення повітря*
- *Водні ресурси (якість поверхневих і підземних вод)*
- *Біорізноманіття*
- *Здоров'я людей*
- *Соціально-економічні питання і культурна спадщина*

ТЗ для експертів з СЕО (6)

Рекомендується здійснювати підготовку робіт з СЕО у **два етапи**:

- Підготовка ТЗ і оголошення конкурсу на відбір консультанта (організації) з виконання СЕО.
 - Таке ТЗ може бути стислим за змістом, передбачений ним обсяг робіт включатиме визначення обсягу і складу конкретних робіт з СЕО.
- Підготовка Консультантом, відібраним за результатами конкурсу, більш детального і уточненого переліку робіт з СЕО після визначення обсягу СЕО і підготовки відповідної Заяви.

ТЗ для експертів з СЕО (7)

Визначення обсягу СЕО силами штатних працівників Замовника + для виконання СЕО залучити сторонніх консультантів / організацію = **Заява може стати основою для ТЗ.**

Важливо передбачити можливість внесення змін до:

- **визначеного обсягу і переліку робіт з СЕО**, оскільки залучені Консультанти можуть дійти обґрунтованого висновку щодо необхідності внесення таких змін.
- **часових рамок СЕО**, оскільки процес СЕО врешті решт може тривати довше, ніж планувалось з самого початку, з незалежних від сторін причин (це, наприклад, може бути пов'язане зі специфікою виконання певних досліджень, більш тривалим процесом розробки ДДП або участю громадськості).

Мікроуправління процесом СЕО

Важливо, щоби відповідні посадові особи Замовника були задіяні у процесі СЕО і забезпечували загальну координацію і управління, зокрема:

- сприяння комунікації і обміну інформацією між групами розробників ДДП і групою консультантів з СЕО;
- офіційні контакти з природоохоронними відомствами і органами охорони здоров'я;
- активна участь у заходах з громадських обговорень – наприклад, представлення концепції або проекту ДДП на громадських слуханнях.

Витрати на проведення СЕО (1)

- Виконання СЕО зазвичай призводить до збільшення витрат на планування на 5 - 10% (за даними ЄС)
- Для деяких якісно виконаних СЕО збільшення витрат на планування становило менш ніж 5%
- Розмір витрат також залежить від кількості і детальності опрацювання альтернатив
- У більшості випадків для виконання СЕО потрібно приблизно 65-80 людино-днів
- СЕО дозволяє використовувати час і інші ресурси більш ефективно

Витрати на проведення СЕО (2)

- Найбільші витрати виникають, коли СЕО проводиться вперше
 - Під час тестування і розробки адекватних підходів і інструментів
 - Формування основних наборів початкових даних
- Наступні СЕО мають тенденцію до зменшення витрат
 - Може використовуватись вже накопичений досвід
 - Може бути потрібна лише стандартна аналітична робота і управління процесом
- Витрати можна вважати незначними у порівнянні з витратами на розробку ДДП

Питання для обговорення

Який з трьох підходів Ви вважаєте більш придатним у контексті саме Вашого ДДП і чому?

1. СЕО виконується власними силами
2. СЕО виконується зовнішніми експертами
3. Комбінований підхід

Дякую за увагу

15-16 березня 2017

